

Suomen taloustieteellisten yhdistysten asettaman selvityshenkilön raportti

Mikko Puhakka

Professori

Kansantaloustieteen laitos

Oulun yliopisto

Versio 30.1.2007

Lopullinen versio ilmestyy Kansantaloudellisessa aikakauskirjassa 1/2007

1. Toimeksianto

Suomen taloustieteelliset yhdistykset, Kansantaloudellinen yhdistys, Ekonomiska Samfundet i Finland ja Taloustieteellinen seura, asettivat 1.6.2006 Helsingissä päivätyllä esimiestensä allekirjoittamalla kirjeellä minut selvityshenkilöksi pohtimaan yhdistysten tiiviimpää yhteistyötä. Toimeksiannossa toivotaan selvityshenkilön tuovan esiin tuoreita näkemyksiä yhteistyön kehittämiseksi pohtimalla mm. täysimuotoiseen yhdistymiseen liittyviä haittoja ja hyötyjä sekä muita yhteistyötä tehostavia toimenpiteitä.

Jaottelen selvitysraporttini seuraavalla tavalla. Kerron ensin siitä, miten itse liityn näihin yhdistyksiin ja niiden toimintaan. Kolmannessa luvussa katsastan lyhyesti yhdistysten historiasta joitakin asioita, jotka selvitystyön kannalta ovat relevantteja. Tämä selvitystyö ei ole ensimmäinen laatuaan vaan asia on aina silloin tällöin ”putkahtanut esiin”. Luotaan aikaisempia selvityksiä ja näkemyksiä lähinnä yhdistysten sulautumisen näkökulmasta neljännessä luvussa. Viidennessä luvussa kuvaan yhdistysten nykyistä toimintaa. Lopuksi kirjaan ylös selvitystyöni johtopäätökset jaottelemalla ne eri teemoihin.

Selvitystyötäni varten olen keskustellut monien mm. yhdistysten johtolimissä mukana olleiden henkilöiden kanssa. He ansaitsevat kiitokseni rakentavista mielipiteistä. Vastaan vain itse tämän selvityksen sisällöstä ja mielipiteistä.

2. Selvitysmiehen tausta

Ikään kuin ”pöytäkirjaa” varten haluan mainita muutaman relevantin seikan suhteistani ko. yhdistyksiin. Olin Kansantaloudellisen yhdistyksen johtokunnassa

2002-2005. Varaesimies olin 2003-2004 ja esimies 2004-2005. Taloustieteellisen seuran johtokunnassa en ole ollut, mutta toimin seuran valitsemana Finnish Economic Papers –aikakauslehden vastaavana päätoimittajana 1991-2001. Olen ollut lehden koko muun ilmestymisajan sen toimituskunnassa. Olen myös pitänyt Taloustieteellisen seuran vuosikokousesitelmän aiheesta ”Kansantaloustiede Suomessa: (henkilökohtaisia) arvioita ja näkymiä FEP:stä ja KAVA:sta käsin kuluneen 11 vuoden aikana” 4.4.2001 Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen tiloissa Helsingin Hämeentiellä.¹ Suhteeni Ekonomiska Samfundetiin on ollut vähäisempi.

3. Yhdistysten historiaa

Kahdella yhdistyksistä, Kansantaloudellisella yhdistyksellä ja Ekonomiska Samfundetilla, on myös kansainvälisessä katsannossa pitkä, yli satavuotias historia takanaan. Ne perustettiin 1800-luvun loppupuolella. Taloustieteellinen seurakin on toiminut jo 70 vuotta. Pohdittaessa yhdistysten toiminnan mahdollisia suuria muutoksia, kuten niiden sulautumista toisiinsa, tulee menneisyyttä ja historiaa kunnioittaa. Ajan kuluessa yhdistysten toiminnan muodot ja painopisteet ovat muuttuneet. On myös todettava, että Suomessa toimii tällä hetkellä muitakin taloustieteen erikoisalueille keskittyneitä yhdistyksiä kuten Toimialatutkijoiden tieteellinen yhdistys, Terveystaloustieteen seura ja Metsäekonomistiklubi.

Yleisessä katsannossa lienee jonkin verran outoa, että niinkin pienessä maassa kuin Suomessa on kolme tieteellistä yhdistystä ja vieläpä melko pienellä tieteenalalla. Syyt yhdistysten lukumäärälle löytyvät menneisyydestä. Vaikka Suomi onkin ”yhdistysten luvattu maa”, ei liene ilman hyvää syytä taloustieteeseen syntynyt kolme eri yhdistystä.

Kansantaloudellinen yhdistys perustettiin vuonna 1884 ja Ekonomiska Samfundet kymmenen vuotta myöhemmin. Tämän päivän näkökulmasta on mielenkiintoista se, että Pekkarisen (1984) mukaan Samfundetin perustaminen ei johtunut niinkään kielikysymyksestä vaan joidenkin yhdistyksen toiminnassa mukana olleiden tärkeiden

¹ En voinut kieltäytyä tästä tehtävästä, koska seuran silloinen puheenjohtaja ja eräs toinen johtokunnan jäsen niin vakuuttavasti tätä tehtävää tarjosivat. Ja olihan siinä tilaisuus jonkinlaiseen

henkilöiden näkemyseroista mm. liberalismiin. Myöhemmin kieli on ollut tärkeä näitä kahta yhdistystä erottava tekijä.

Taloustieteellinen seura (alkujaan Taloustieteellinen kerho) perustettiin 1936 jonkinlaisena ”nuorten kapinana” ja tyytymättömyytenä Kansantaloudellisen yhdistyksen toimintaan. Taloustieteellinen kerho korosti ”taloustieteellisen tutkimuksen edistämistä ja tutkija-aineksen kehittämistä” (Anttila ja Lappalainen, 1996, s. 13). Tämä tiedettä ja tutkimusta korostava periaate on näkynyt seuran toiminnassa hyvin selkeästi myöhemminkin.

Historiasta tulisi oppia ainakin se, ettei samoja virheitä tehdä uudelleen. Jos yhdistyksiä mahdollisesti yhdistetään, ei samalla tule ”kylvää sellaista siementä”, että muutamien vuosien jälkeen edessä on uusi ero. Näin ollen asia ei ole yksinkertainen, koska mahdolliseen yhdistymiseen liittyy tekijöitä (mm. organisatorisia muutoksia), jotka on puntaroitava huolellisesti, ettei vanhoja virheitä toisteta.

4. Yhdistymiskeskustelua

Keskityn tässä luvussa lähinnä niihin ehdotuksiin, joita on tehty yhdistysten sulautumisesta toisiinsa. Palaan seuraavassa luvussa niihin yhteistyön muotoihin, joita yhdistykset ovat viime aikoina harjoittaneet. Kansantaloudellinen yhdistys perustettiin ensimmäisenä. Ekonomiska Samfundet ja Taloustieteellinen seura ovat syntyneet siten, että osa yhdistyksen jäsenistä on ollut tyytymättömiä Kansantaloudellisen yhdistyksen toimintaan, ja asia on edennyt niin pitkälle, että uusi yhdistys on perustettu. Myöhemmin ainakin 1970-luvun alusta lähtien on melko säännöllisesti käyty keskustelua yhdistysten välillä sekä täydellisestä yhdistymisestä että yhteistyön lisäämisestä. Tällainen keskustelu on luonnollista, koska kaikki yhdistykset ovat tekemisissä saman tieteenalan asioiden kanssa.

Timo Helelä esitti tammikuussa 1971 Kansantaloudellisen yhdistyksen johtokunnalle jättämässään muistiossa kolmen yhdistyksen yhdistymistä.² Välittömästi ehdotus ei ilmeisesti johtanut mihinkään. Vuonna 1973 Pentti Viita selvitti yhdistyksen

¹”loppulauseeseen” oltuani juuri lopettelemassa FEPin vastaavan päätoimittajan tehtävää.

² Valitettavasti en ole saanut po. muistiota käsiini.

johtokunnan toimeksiannosta yhdistyksen ja Samfundetin yhteistyötä. Tässä yhteydessä Samfundet ei pitänyt yhdistymistä mahdollisena. (Pekkarinen, 1984, 35).

Taloustieteellisen seuran johtokunta käsitteli kokouksessaan 17.9.2002 seuran sihteerin Janne Niemen laatimaa muistiota ”Taloustieteellisen Seuran suhteet ja yhteistyö Kansantaloudellisen Yhdistyksen kanssa” (Niemi, 2002). Seuran puheenjohtajan Hannu Vartiaisen ja yhdistyksen esimiehen Pentti Pikkaraisen väliset keskustelut olivat johtaneet muistion laadintaan. Muistiossa pohdittiin yhteistyön eri muotoja ja myös jonkin verran näiden kahden yhdistyksen täydellistä integraatiota.

Seuran johtokunta piti tärkeänä yhteistyön ja koordinaation parantamista, mutta suhtautui penseästi yhdistymiseen. Perusteiksi esitettiin mm. kustannussäästöjen pienuus ja seuran toiminnan selkeä oma rooli. Tulkintani seuran johtokunnan kokouksen ja sen pöytäkirjan sanomasta on, että johtokunta oli huolissaan seuran alkuperäisen tehtävän (”nuorten taloustieteilijöiden foorumi”) liudentumisesta, jos seura sulautetaan yhdistykseen. Tämä huoli on historiallisessa katsannossa hyvin ymmärrettävä.

5. Yhteistyön nykyisistä muodoista ja yhdistysten toiminnasta

Yhdistysten jäsenmäärän kehitys 2000-luvulla on esitetty taulukossa 1. Noin viidesosa Kansantaloudellisen yhdistyksen jäsenistä on ilmaisjäseniä. Seuran maksavien jäsenten osuus on ollut 350-400. Vuonna 2001 296 henkilöä oli jäsenenä sekä seurassa että yhdistyksessä. Kaikkien yhdistysten jäsenmäärä on laskenut 2000-luvulla merkittävästi, seuran kohdalla jopa neljänneksen. Osa selitystä lienee se, että maksamattomien jäsenten ”metsästys” on tiukentunut ja jotkut heistä on sitten poistettu jäsenrekisteristä.

	<u>KY</u>	<u>ES</u>	<u>TS</u>
2000	923	-	550
2001	922	854	550
2002	917	760	547
2003	906	758	547
2004	911	746	551
2005	872	704	546
2006	838	703	410

Taulukko 1. Yhdistysten jäsenmäärien kehitys 2000-luvulla. Lähde: yhdistysten sihteerit.

Kaikki kolme yhdistystä sopivat vuonna 1985, että myös Taloustieteellinen seura liittyy kahden muun yhdistyksen aikaisemmin muodostamaan Suomen taloustieteellisten yhdistysten yhteistyötoimikuntaan (Joint Committee of Finnish Economic Associations). Toimikunnan pääasiallisena tehtävänä on ollut edustaa yhdistyksiä Tieteellisten seurojen valtuuskunnassa, International Economic Associationissa ja eräissä muissa kansainvälisissä yhteistyöelimissä. Vuoden 1985 sopimuksessa toimikunnalle on annettu varsin vapaat kädet työnsä tekemiseen. Voinee sanoa, että tämä yhteistyötoimikunta on ”elänyt omaa elämäänsä” melkein jopa riippumattomana yhdistyksistä. Yhdistysten on syytä vankistaa otettaan omasta komiteastaan mm. sen vuoksi, ettei ole aivan yhdentekevää, kuka suomalaisia taloustieteilijöitä edustaa International Economic Associationissa.

Yhdistykset toimivat nykyään selkeimmällä tavalla yhdessä julkaistessaan Finnish Economic Papers (FEP) –aikakauskirjaa. FEP perustettiin samaan aikaan kun Taloustieteellisen seuran vuosikirjan julkaiseminen lopetettiin. Seura, jonka rooli FEPin taustalla on keskeisin, valitsee vastaavan päätoimittajan. Kansantaloudellinen yhdistys ja Ekonomiska Samfundet puolestaan valitsevat yhden päätoimittajan kumpikin. Riippumatta FEPin omasta menestyksestä kuluneena n. 18 vuotena tämä yhteistyö on mielestäni toiminut hyvin.

Muu toiminta on sitten suurin piirtein kunkin yhdistyksen omilla harteilla. Yhdistys ja seura järjestävät joskus yhdessä mm. iltapäiväseminaareja. Toiminnan koordinoinnissa on kuitenkin jopa ”nykynettiaikana” ollut ongelmia. Esimerkiksi omana esimieskautenani yhdistys järjesti yhdessä Eläketurvakeskuksen kanssa tiistaina 19.10. 2004 seminaarin, jossa esiintyi mm. Mannheimin yliopiston professori Alex Börsch-Supan. Seuralla taas oli samaan aikaan tilaisuus yritysverotuksesta. Tuntuisi triviaalilta järjestää asiat niin, ettei tällaisia lipsahduksia pääse tapahtumaan.

Kansantaloudellisen yhdistyksen tärkeimmät toiminnan muodot ovat Kansantaloudellisen aikakauskirjan julkaiseminen ja kuukausikokousten (ml. erilaiset iltapäiväseminaarit) järjestäminen. Perinteisesti yhdistyksen esitelmätilaisuuksien

aiheet ovat olleet soveltavaa taloustiedettä ja joihinkin ajankohtaisiin käytännön teemoihin pureutuvia. Päähuomio on useasti ollut talouspolitiikassa. Suuri osa esitelmöitsijöistä on ollut käytännössä toimivia ekonomisteja y.m. samantyyppisiä henkilöitä. Aikakauskirja toimii tällä hetkellä hyvin. Koska suurin osa yhdistyksen jäsenistä on erilaisissa käytännön tehtävissä toimivia ekonomisteja, on mielestäni tärkeää, että heitäkin valistetaan aina silloin tällöin taloustieteen uusista virtauksista. Tätä tehtävää yhdistys ei mielestäni ole hoitanut parhaalla mahdollisella tavalla, vaikka tilanne on viime aikoina parantunut mm. Kansantaloudellisen aikakauskirjan ansiosta. Toki on tärkeää, että sekä käytännössä että akateemisissa tehtävissä toimivilla ekonomisteilla on yhteinen foorumi vaihtaa ajatuksia. Tähän on aivan viime aikoina nähty tarvetta nimenomaan talouspolitiikan harjoittajien taholta (Pekkarinen , 2006, 184). Tällainen toiminta on kannatettavaa ja siihen voivat osallistua kaikki kolme yhdistystä. Yhdistyksen toiminta on lähes kokonaan keskittynyt Helsinkiin. Sen johtokunnassa, ja myös esimiehenä, on useasti ollut henkilöitä Helsingin ulkopuolelta. Koska kaikki yhdistyksen jäsenet eivät toimi pääkaupunkiseudulla, tulisi yhdistyksen pyrkiä ottamaan tämä tosiasia huomioon toiminnassaan. Yksi mahdollisuus on yhdistyksen aktiivisempi panos Kansantaloustieteen päivillä, jotka lähes poikkeuksetta on järjestetty Helsingin ulkopuolella.

Ekonomiska Samfundetin tärkeimmät toiminnan muodot ovat Ekonomiska Samfundets Tidskriftin julkaiseminen, ja samoin kuin yhdistykselläkin, jäsentapaamisten järjestäminen. Ainakin viime vuosina Samfundetin esitelmätilaisuuksissa esiintyjinä on ollut merkittävästi enemmän liike-elämän edustajia kuin yhdistyksen kokouksissa. Näin ollen yhdistyksen ja Samfundetin esitelmätilaisuudet ovat täydentäneet toisiaan. Näkisin mielelläni myös Samfundetin panostavan enemmän yhdistyksenkin kohdalla mainitsemaani ekonomisteille suunnattuun yleiseen valistustehtävään. Vaikka Samfundetin ero yhdistyksestä vuonna 1894 ei perustunutkaan kielestä johtuville syille, on sen tehtävä nykyään edistää ruotsin kielellä Suomessa käytävää taloustieteellistä keskustelua. Näin en ainakaan vielä tässä ”maailman tilassa” näe Samfundetin täydellistä yhdistymistä muihin kahteen yhdistykseen tarkoituksenmukaisena.

Taloustieteellisen seuran tärkeimmät tehtävät ovat Finnish Economic Papers – aikakauskirjan pääasiallisena julkaisijana toimiminen ja vuotuisten Kansantaloustieteen päivien järjestäminen. Seura järjestää myös esitelmätilaisuuksia, mutta ehkäpä jonkin verran epäsäännöllisemmin kuin yhdistys ja Samfundet. Kansantaloustieteen päiviä pidetään suomalaisten ekonomistien keskuudessa lähes poikkeuksetta suuressa arvossa. Näin ollen ne pitää ehdottomasti säilyttää ja niitä tulee edelleen kehittää. Minusta on kuitenkin selvää, että päivien järjestäminen ja kehittäminen tulee olla nuorten taloustieteilijöidemme käsissä. Heistä löytyy se tieteellinen dynaamisuus, jolla päivät säilyttävät elinvoimaisuutensa ja kehittyvät myönteisesti. Yhdistys ja Samfundet voisivat kuitenkin antaa oman panoksensa Kansantaloustieteen päiville järjestämällä kukin (tai vuorovuosittain) esimerkiksi arvovaltaisen paneelikeskustelun jostakin talouspolitiikan tai liike-elämän ajankohtaisesta aiheesta.

Finnish Economic Papers –aikakauskirjan asemaa ja kohtaloa on viime aikoina Taloustieteellisessä seurassa ja joissakin muissakin piireissä pohdittu melko paljon. Myönnän tässä keskustelussa puolueellisuuteni, koska melko pitkän vastaavan päätoimittajakauteni vuoksi, ja muistakin syistä, lehti on minulle hyvin läheinen. Olen edelleen sitä mieltä, että sillä on oma tärkeä funktionsa suomalaisessa taloustieteessä. Se antaa ensimmäisen mahdollisuuden nuorille taloustieteilijöille tutustua tieteellisten kirjoitusten arviointiprosessiin. Toiseksi se antanee paremman mahdollisuuden julkaista suomalaisia havaintoja hyödyntävää empiiristä tutkimusta kuin monet ulkomailla julkaistavat aikakauskirjat. Voidaan argumentoida, että monet FEPille asetetut tavoitteet eivät ole täyttyneet. Vilkaistu kirjahyllyyni osoittaa, että FEP on vuosien myötä hoikistunut eli siinä on julkaistu vähemmän sivuja kuin aikaisemmin. Arvostelematta ketään, ja toisaalta, koska Suomi on pieni maa taloustieteessä, päätoimittajan henkilö, ja hänen tätä työtä kohtaan tuntemansa intohimo, FEPin menestyksessä tai menestymättömyydessä, on keskeinen. Hän itse joutuu usein hankkimaan julkaistavaksi kelpaavia tutkimuksia jostakin. Tuskin esimerkiksi Randall Wright (Gaston ja Wright 1991) oma-aloitteisesti löysi Finnish Economic Papersia julkaisukanavakseen. Hyvää lehdelle oli se, ettei hän julkaisemisesta

myöskään kieltäytynyt. Meidän kaikkien, varsinkin akateemisella puolella toimivien ekonomistien, tulee tehdä enemmän töitä FEPin puolesta.³

Johtopäätöksenä voi todeta, että itse asiassa yhdistysten toiminnassa on aika vähän päällekkäisyyksiä. Saattaa olla, että jotkut tahot, esimerkiksi toiminnan muut rahoittajat, näkevät asian toisin. Milton Friedman oli aikanaan Amerikan taloustieteellisen yhdistyksen presidenttinä sitä mieltä, että yhdistyksen toiminta tulisi rahoittaa jäsenmaksuilla eikä sen tulisi kerryttää juuri ollenkaan ylimääräisiä rahastoja. Hän päätyikin ehdottamaan rahaston purkua, jonka seurauksena myöhemmin muutettiin Journal of Economic Abstracts –aikakauskirja Journal of Economic Literature –aikakauskirjaksi, joka on hyödyttänyt monia Amerikan taloustieteellisen yhdistyksen jäsensukupolvia.⁴

6. Johtopäätöksiä ja ehdotuksia

Esitän alla ehdotuksiani ja johtopäätöksiäni. Tärkein ehdotukseni on kirjattu lukuun 6.1. En ehdota kaikkien kolmen yhdistyksen yhdistämistä. Katson kuitenkin, että muissa luvuissa esittämäni näkökohdat ja ehdotukset ovat suurelta osaltaan sovellettavissa siihenkin tilanteeseen, että luvussa 6.1 tekemääni ehdotusta ei panna täytäntöön.

6.1. Kansantaloudellinen yhdistys ja Taloustieteellinen seura

Edellisissä luvuissa esittämieni näkökohtien ja näkemysten perusteella ehdotan Kansantaloudellisen yhdistyksen ja Taloustieteellisen seuran yhdistämistä yhdeksi kansantaloustieteen alan tieteelliseksi yhdistykseksi. Saavutettavat säästöt toiminnan yhdistämisestä eivät liene valtavan suuret. Katson kuitenkin, että niinkin pienessä maassa kuin Suomi, ja samalla niinkin pienellä oppialalla kuin kansantaloustiede on, riittää vain yksi yhteinen yhdistys, joka pystyy tehokkaimmin edustamaan ja hyödyttämään monentyypisiä suomalaisia ekonomisteja. Historian opetukset

³ Päätoimittajakauteni aikana keskusteltiin siitä mahdollisuudesta, että FEPille saataisiin kansainvälinen julkaisija samaan tyyliin kuin esimerkiksi Scandinavian Journal of Economicsilla on. Jotta tällainen järjestely olisi ollut mahdollista, mainittiin levikin minimiksi silloin 1000 kappaletta, josta FEP on edelleen aika kaukana. Taulukosta 1 näkee, että Suomessa saattaisi olla potentiaalisia tilaajia tuon tuhannen verran.

⁴ Ks. Friedman ja Friedman (1998), s. 235-237.

huomioon ottaen, ja koska molempien yhdistysten nykyinen toiminta eroaa melko paljon toisistaan, mahdollinen yhdistäminen pitää tehdä taitavasti.

Monet suomalaiset ekonomistit ovat yksimielisiä siitä, että Kansantaloustieteen päivät, jotka Taloustieteellinen seura järjestää, on laadukas ja tarpeellinen instituutio. Päivien järjestelyvastuu tulee edelleenkin olla nuorilla ja tieteellisesti innokkailla ekonomisteilla. Tämä tarkoittaa sitä, että mahdollisesti perustettavalla uudella yhdistyksellä on sellainen hallinnollinen rakenne, joka mahdollistaa Kansantaloustieteen päivien menestyksellisen kehityksen. Jos näin ei tehdä, saattaa viimeistään 10-15 vuoden kuluttua toistua 1930-luvulla tapahtunut yhdistyksen sirpaloituminen ja vieläpä lähes samasta syystä kuin silloin.

Kansantaloudellisen aikakauskirjan päätoimittaja Matti Pohjola (2006) on argumentoinut tuoreessa pääkirjoituksessaan, että nimi kansantaloustiede joutaisi, ainakin oppiaineemme nimenä, jo historiaan. Tilalle tulisi ottaa yksinkertaisesti termi taloustiede. Olen samalla kannalla ja toivon, että tämä otetaan huomioon mahdollisen uuden yhdistyksen nimeä mietittäessä.

6.2. Suomen taloustieteellisten yhdistysten yhteistyötoimikunta

Suomen taloustieteellisten yhdistysten yhteistyötoimikunta on mielestäni jo pitkän aikaa elänyt ”omaa elämänsä”.⁵ Näin ei voi jatkua. Ehdotan, että yhdistykset ottavat tiukan otteen tästä omasta toimikunnastaan. Yhteistyötoimikunnan voivat muodostaa kaikkien yhdistysten johtokunnat. Ne voivat pitää vuosittain yhden kokouksen, jossa koordinoidaan ja suunnitellaan yhdistysten yhteinen toiminta. Yhteistyötoimikunnasta tulee yhteistyökokous. Näen yhteistyötoimikunnan tärkeimmäksi tehtäväksi Suomen edustamisen International Economic Association (IEA) -järjestössä. Suomen edustajana IEA:ssa tulisi olla kunkin yhdistyksen johtokunnan akateeminen jäsen vuorollaan. Edustuskausi voi olla mahdollisesti yhtä vuotta pidempi.

6.3. Julkaisutoiminta

⁵ Tämä käy hyvin selville yhteistyösopimuksen (1985) kohdasta 4, joka sallii komitealle varsin vapaat kädet.

Kansantaloudellisella aikakauskirjalla ja Ekonomiska Samfundets Tidskriftillä on oma paikkansa suomalaisina taloustieteen julkaisuina. Toki molempia julkaisuja tulee koko ajan kehittää vastaamaan paremmin jäsenkuntansa tarpeita. Finnish Economic Papers –aikakauskirja on kaikkien kolmen yhdistyksen yhteinen tuote, josta päävastuun on kantanut Taloustieteellinen seura. Mielenpitoja FEPin tulevaisuudesta, ja ylipäänsä sen julkaisemisen tarpeellisuudesta, on monia. Ainoan suomalaisen tieteellistä vertaisarviointia käyttävän taloustieteellisen aikakauskirjan, Finnish Economic Papers’in, julkaisemista tulee jatkaa. FEPin eteenpäin vieminen vaatii paljon työtä ja päävastuun siitä kantavat akateemisissa tehtävissä toimivat ekonomistit.

6.4. Esitelmätilaisuudet

Kaikki kolme yhdistystä ovat pitkän aikaa järjestäneet kuukausikokouksia, iltapäiväseminaareja sekä keskustelu- ja esitelmätilaisuuksia. Monenlaisten taloustieteellisten ja taloustiedettä sivuavien seminaarien ja esitelmätilaisuuksien tarjonta Helsingissä on suuri. Kansantaloudellisen yhdistyksen ja Ekonomiska Samfundetin tilaisuudet ovat teemoiltaan olleet melko erilaisia. Seura on ollut esitelmätoiminnassa vähemmän aktiivinen ja ehkäpä enemmän liikkeellä ajankohtaisilla erikoisteemoilla. Pidän nykyisenkaltaisessa laajuudessa pidettäviä esitelmätilaisuuksia tarpeellisina. Jos seura säilyy itsenäisenä, sen saattaisi olla järkevää miettiä tätä aktiviteettiaan uudelleen.

Yhdistyksillä on mielestäni myös koulutus- ja sivistystehtävä. Niiden tulisi aina silloin tällöin järjestää tilaisuuksia, joissa keskitytään taloustieteen uusiin teemoihin, joista ei esimerkiksi 20 vuotta sitten luennoidussa perusopetuksessa puhuttu mitään. Tätä tehtävää edesauttaa Kansantaloudellinen aikakauskirja, jossa nykyään on erillinen ”Tiede ja tutkimus” –osasto.

Yksi tärkeä vuosittainen esitelmätilaisuus Kansantaloudellisessa yhdistyksessä oli aina 1990-luvulle asti valtiovarainministerin pitämä budjettiesitelmä. Tämä tilaisuus on liudentunut ohjelmasta pois. Joskus olisi kuitenkin pidettävä seminaaritalaisuuksia, joilla on tavallista suurempi merkitys. Esimerkiksi jos Suomen taloudessa tai maailmantaloudessa tapahtuu jotakin merkittävää, tulisi kaikkien kolmen yhdistyksen

yhdessä järjestää tärkeitä puheenvuoroja sisältävä tilaisuus, jolla on myös positiivista imagollista merkitystä yhdistyksille. Tämä on sitäkin tärkeämpää, koska emme enää pääse sellaiseen tilanteeseen, jossa yhdistykset pystyisivät merkittävästi suoraan vaikuttamaan kannanotoillaan maamme asioihin. Tulisi myös miettiä, olisiko mahdollista tehostaa tällaisten tärkeämpien seminaarien markkinointia myös suuren yleisön ja median keskuudessa. Valtiovarainministerin budjettiesitelmän tilalle on ehdotettu (Pekkarinen 2006, 184) vuosittaista ”talouden näkymiä ja talouspolitiikkaa käsittelevää tapahtumaa”. Tämä on hyvä ja kehittämisen arvoinen idea.

6.5. Muita näkökohtia

Yhdistykset ovat sellaisia kuin niiden jäsenet haluavat. Tosiasia kuitenkin on, ettei jäsenten aktiivisuus ainakaan vuosikokouksissa ole perinteisesti ollut kovin suuri. Yhdistysten elinvoimaisuutta voidaan lisätä aktivoimalla jäseniä enemmän. Esimerkiksi Kansantaloudellisen yhdistyksen johtokunnan koostumus noudattaa suurinpiirtein jonkinlaista korporatistista jakoa, jossa johtokunnan jäsenet edustavat taustayhteisöjään. Nykyaikana valinnat voidaan tehdä silläkin tavalla, ettei kaikkien jäsenten edes tarvitse osallistua vuosikokoukseen. Etukäteen voidaan antaa jäsenille pohdittavaksi useita mahdollisia ehdokkaita, joista he esimerkiksi nettiäänestyksellä valitsevat soveliaimmiksi katsomansa henkilöt johtokuntaan.⁶ Näitä asioita kannattanee pohtia kaikissa yhdistyksissä.

Lähteet

- Anttila, J. ja M. Lappalainen (1996): Mallinikkareita ja isokenkäisiä – Taloustieteellinen Seura 1936-1996. S. 7-61 teoksessa Anttila, J., M. Lappalainen ja O-P. Ruuskanen (toim.) *Mallinikkareita ja isokenkäisiä – Taloustieteellinen Seura 1936-1996*. Taloustieteellinen Seura. Vaasa.
- Friedman, M ja R.D. Friedman (1998): *Two Lucky People. Memoirs*. University of Chicago Press, Chicago IL.
- Gaston, N. ja R. Wright (1991): The Effects of Risk on Efficient Labor Contracts. *Finnish Economic Papers* 4, 2-9.
- Niemi, J. (2002): Taloustieteellisen Seuran suhteet ja yhteistyö Kansantaloudellisen Yhdistyksen kanssa. Taustamuistio 15.9.2002.
- Pekkarinen, J. (1984): Kansantaloudellinen Yhdistys ja taloudellinen keskustelu Suomessa. S. 11-39 teoksessa Koskenkylä, H., J. Pekkarinen, A. Rääkkönen ja P. Vartia (toim.) *Sata vuotta suomalaista kansantaloustiedettä*.

⁶ Esimerkiksi American Economic Associationin ja European Economic Associationin jäsenet voivat osallistua eri toimihenkilöiden valintaan äänestämällä postitse.

Kansantaloudellinen yhdistys 1884-1984. Kansantaloudellinen yhdistys.
Vammala.

Pekkarinen, J. (2006): Tutkimus ja päätöksenteko kansantaloustieteessä. S. 178-185
teoksessa Honkapohja, S., R. Stenbacka, J. Vanhala ja T. Vesala (toim.)
Julkinen talous, rahoitus ja talouspolitiikka. Erkki Koskelan juhlakirja.
Vammalan Kirjapaino. Vammala.

Pohjola, M. (2006): Taloustiede vai kansantaloustiede? Pääkirjoitus.
Kansantaloudellinen aikakauskirja 102, 305-306.

Suomen taloustieteellisten yhdistysten yhteistyösopimus. Lokakuu 1985. Helsinki.
Taloustieteellinen seura (2002): Johtokunnan kokous 17.9.2002. Pöytäkirja 7/2002.